

БІБЛОС

ЖУРНАЛ УКРАЇНСЬКОЇ БІБЛІОГРАФІЇ

"BIBLOS"

UKRAINIAN BIBLIOGRAPHICAL

SUBSCRIPTION: ONE YEAR \$2.00

Address: BIBLOS 238 E. 6th St. NYC 3.

Editor: N. Sydor Czartorysky, Ph. D.

diasporiana.org.ua

Ч. 2. (105)

КВІТЕНЬ - ЧЕРВЕЦЬ 1964

РІК X.

ПАМ'ЯТНИК ІВАНОВІ ФРАНКОВІ У ЛЬВОВІ НА ЛІСАХІ ВСЬКОМУ
ЦВІНТАРІ. ДОЛОТА МИСТЦЯ СЕРГІЯ ПІТВІНЕНКА

Христос Воскресе
Щасливих Смерть

Огляд книжок і рецензії

Стахів, Матвій, Д-р: УКРАЇНА В ДОБІ ДИРЕКТОРІЇ; том 1. *Власними силами*, ст. 272, іл. Том 2. та том 3. *Україна між двома силами* (т. 2-ст. 248, том 3. ск. 276. видання ілюс.)

Історичні праці д-ра Матвія Стахова відзначаються докладністю щодо часу й місця і тим вони перевищують подібні праці інших авторів. Говоримо подібні тому, бо тождних праць з цієї ділянки в нас досі в такому насвітленні не було.

Перший том праці охоплює час від 15 листопада 1918 року по 12 січня 1919 р. значить ця частина розглядає, описує та почасти аналізує час двох місяців будови Української Держави Директорією Української Народної Республіки.

Додатньою сторінкою праці є теж і те, що автор частинно вглиблюється та, так би сказати поширює горизонти й виходить поза межі України й Директорії, бо не забуває і за сторонні чинники, що мали більший, чи менший вплив як на саму Директорію так і на долю України в цілому.

Прочитуючи розділ за розділом, читач відчує виразно, що автор цієї праці наголошує найбільше сторінку правного характеру, даючи певне обґрунтування в деяких випадках свідомо одностороннє, підкреслюючи тим і свою інклинацію в одну сторону. Та всеж таки треба признати, що в тій праці є більше світла й намаганої об'єктивності, як у всіх досі (інших) писаннях автора на ті теми.

Другий том праці д-ра Матвія Стахова охоплює час дії від початку січня р 1919 до відкриття сесії Конгресу Трудового Народу України. Сьогодні вже сама термінологія "трудоий", чи не "трудоий", нам молодшому поколінню є чужа, але вона свідчить саме про те, що творці Української Держави в тому часі самі поділяли наш український нарід на кляси, за чужим звичаєм, одначе й тут не були послідовними, бо ті "кляси" вже самі чим далі — ще більше ділилися аж поки не розгубилися.

Та, хай буде Богові хвала по всі часи й тим одиницям, що такі нарешті зуміли проголосити *Четвертий Універсал*, а що головне — що *22 січня 1919 року закріпили той 4-й Універсал, злукою в ОДНУ. НЕРОЗДІЛЬНУ СОБОРНУ УКРАЇНСЬКУ ДЕРЖАВУ!*

Як у першій томі, так і в другій є помітне ідеалізування потягнень Директорії, чи й Центральної Ради, а з другої сторони, недостаття об'єктивність супроти Гетьмана Скоропадського й Гетьманської Держави в цілому!

Кожний історик, придержуючись історичного об'єктивізму в питанні дій, що заіснували були підчас наших Визвольних Змагань, якщо потрактує прихід гетьмана Павла Скоропадського до влади й створення Української Гетьманської Держави, як "державного замаху", як це інтерпретує та твердить д-р Матвій Стахів у своїй праці, — то таким самим замахом проти держави було повстання проти Гетьмана! Знаємо, що шан. Автор буде висувати свої правдиві з точки свого власного погляду, дані, оперті на різних правних виводах, але заключення може бути лише одно: історичний факт є сильніший від особистих симпатій!

Третій том кінчається змінами в Директорії і Раді Міністрів та оцінкою дипломатичних переговорів з антантсько-французьким командуванням, і він, той том є наповнений самими документами часу, над якими ми тут не маємо можливості задержуватися тому, що наш перегляд є дуже синтетичний і ми не маємо на меті подрібно розглядати кожну подію. Це має зробити сам читач.

Направду радіємо, що вже є готова до друку 4-а частина цієї праці. В цілому це добра праця. А її автор, д-р Матвій Стахів заслуговує на признання і вдячність, як від істориків так і від усього українського патріотичного суспільства.

Д-р Микола Сидор Чарторийський

Д-р Любомир Винар: ІСТОРІЯ УКРАЇНСЬКОГО РАНЬОГО
ДРУКАРСТВА. Чикаго, 1964. 6

З нагоди 350 річчя появи українського друкарства в Україні, українське суспільство одержало нову працю з історії цієї в нас занедбаної ділянки.

Праця д-ра Л. Винара хоч невелика, бо має лише 88 сторінок друку, але є цінним вкладом. Автор написав свою дисертацію з цієї теми ще в 1959 р. але в англ. мові, яку Денверський Університет видав у 1962 році.

Неможна поминути мовчанкою і цієї праці на українській мові. Крім вступу, де автор вказує на значення друкарства для України й української культури, праця обіймає чотири розділи, закінчення, бібліографію, спис ілюстрацій та покажчик імен.

Перший розділ присвячений Швайпольтові Фіольові, основникові українського друкарства; другий – розвитку українського й білоруського друкарства в 16 ст.; третій – друкарству в Галичині, зокрема присвячений цей розділ Іванові Федоровичеві, що в 1574 році видрукував у Львові *Апостола* та недаєно віднайдений *Буквар*; четвертий розділ присвячений друкарству на Волині, зокрема в Острозі та Дермані.

Бібліографія праці обіймає ст. 68–75 подана на різних мовах і є доведена до найновіших часів.

Цього року Москва шумно відзначає 400 річчя появи там друкарства й з того приводу видавала ряд праць з цієї ділянки, влючаючи безсоромно, теж і Львівський Апостол та Буквар Івана Федоровича в своєї (московську ненаситну) скарбницю зовсім безпробно, так нахабно по московськи!

Тож поява праці д-ра Л. Винара є дуже актуальна, бо вона документарно й вичерпно вказує, що початки друкарства кирилицею треба шукати не в Москві, але в західній Європі, де рік до відкриття Америки, цебто 1491 року зукраїнізований, чи зслов'янізований Швайпольт Фіоль видрукував у Кракові кирилицею 5 праць, з яких дві мають кінцівку, чи *Колофон* з вказанням автора, місця і дати видання, *Осмогласник* та *Часословець*.

Діяльність Фіоля була раптово перервана польською католицькою інквізицією.

Інакше, що тепер Москва промовчує ті історичні факти. Тому праця д-ра Л. Винара пригадає ті факти також москвинам.

В другому розділі теж приділено належне місце для д-ра Франца Скорини, що видрукував у Празі в 1517-1519 роках кілька Біблій. Автор описує та кож друкарню в Несвіжі та друкарню Василя Тягинського, та згадує про друкарню у Заблудові.

Третій розділ описує друкарство в Галичині та займається працею Івана Федоровича над видрукуванням Львівського Апостола та Букваря з 1574 р.

Докладніше зупиняється автор над виїздом Федоровича до Острога та його поворотом до Львова, де й помер і є похований у Василіянському монастирі св. Онуфрія.

Не поминув теж автор і Львівського Братства, що відіграло визначну роль в розвитку нашої культури.

Четвертий розділ обіймає розвиток друкарства на Волині, зокрема в Острозі; де князь Константин Острозький заснував Академію і друкарню, з якої вийшла сласна *Острозька Біблія* в 1581 р – монумент українського друкарства! У тому розділі описано також історію Дерманської друкарні, де в 1603 р видруковано *Ожюїх*.

При закінченні автор дає спробу періодизації історії українського друку від самого початку з відповідною аргументацією.

Було б дуже добре, щоб автор двів історію українського друку далі та обширніше, бо це був би великий вклад у занедбану в нас ділянку. Ми маємо чим пишатися, але ту історію нашого друкарства треба б також поширити серед англомоного світу, бо цей світ ще таки не знає, як слід, історію української культури.

НОВІ Видання

12. Драган, А.: *Український Народний Союз у минулому і сучасному (1894-1964)*. Свобода, 1964. Джерзі Ситі - Нью Йорк, сторін 159+1 непагі. (Ілюстроване видання).
13. PAPERS - ДОПОВІДІ ч. 21. Др. Roman Holiat; Short History of the Ukrainian Free University. Shevchenko Scientific Society, New York, 1964 pp 32. (Illustrated).
14. Алчевська, Христя: С Л Е М А Т І С поезії. Упорядкував та додав листування і біографію родини Алчевських інж. Сава Зеркаль. Видав інж Петро Марченко. Нью Йорк, 1964 р. Бібліотека "Українського Громадського Слова" ч. 10. Тираж 300 примірників. Ст. 45 ± 3 неп.
15. Каленик Лисск: *В ОБОРОНІ УКРАЇНСЬКОЇ ПРАВДИ. Справа українсько-жидівських взаємовідносин*. Січень 1964. Онтаріо, Каліфорнія, ст. 40. Наклад 1000 примірників.
16. Володимир: *СВЯЩЕННИЙ ГЕРОЇЗМ Орден, 1964, Лондон* (як основа українського національного світогляду. Друге видання). Ст. 31: 1 неп.
17. Марунчак, Г. М.: *В ЗУСТРІЧІ З УКРАЇНСЬКИМИ ПІОНЕРАМИ АЛБЕРТИ, зачаткова бібліотека "УКТ"*. Вінніпег, 1964 Канада, ст. 88 (з ілюстраціями).
18. Войценко, Ольга: *ЖИТТЯ ВЕЛИЧНЕ І СТРАДАЛЬНЕ... пам'яті Юлії Рудницької*. Бібліотека Піонера, ч. 5. Вінніпег-Монтреал-Нью Йорк, 1964, ст. 16.
19. Щумовський, Петро: *О С Т Р І Г. Історичний нарис*. Передмова д-ра В. Сенютювича-Бережного. Напис на окладинці В. Мошинського. Накладом Інституту Дослідів Волині і авсора. Праці Інституту Дослідів Волині, М. Л. Боровський - головний редактор; Н. Л. Когуська - техн. редактор. Міддл-Англія, Вінніпег-Канада, 1964. Ст. 128: 1 вкладка-родовід Князів Острожських. V O L H Y N I A N A XI. Ілюстроване видання.
20. Лучимінська, Оксана: *ВІКТОР ДОМАНИЦЬКИЙ*. УВАН, Серія: Українські Вчені. За редакцією М. І. Мандрики, Ч. 12-13. Накладом УВАН, жертводавців і автора. Вінніпег, Канада 1963-1964. Ст. 83: 1 неп. (ілюстр. видання).
21. Бачинський, Леонід: *НОТНІ ВИДАННЯ ПОЕЗІЙ Т. ШЕВЧЕНКА*. Друковані у ЗДА і Консді. (Бібліографічні матеріали). Український Музей-Архів у Клівленді с. 6. Відбитка з Альманаху *Гомону України* за рік 1964. Клівленд, Огайо, ЗДА, 1964. Ст. 29.
22. Шевченко, Т.-Є. Козак: *ДУМИ МОЇ та Шевченко-Стеценко: З А П О В І Т* Укр. В-во Говерля. Нью Йорк, 1964. Ст. 4. Ціна прим. 35 с.
23. Храплива, Леся: *НА ВЕСЬ БОЖИЙ РІГ. Декламатор для дітей*. Нью Йорк, 1964 р., ст. 96.
24. *-У К Р А Ї Н С Ь К А Л І Т Е Р А Т У Р А* (Конспект). Українське В-о Говерля, Нью Йорк, 1964. Сторін 64 (ціна прим. 75 с).
25. Пасічник, Т.: *П О В С І Й У К Р А Ї Н І*. Поема. Друге видання. Нью Йорк, 1964. Накладом Автора. Ст. 193: 3 непагі. (Ціна 2.50 дол.).
26. Тарнович, Юліян: *ІЛЮСТРОВАНА ІСТОРІЯ ЛЕМКІВЩИНИ (з карти й 100 ілюстрацій)* Видавництво "Культура", Нью Йорк, 1964. Бібліотека Лемківщини ч. 1. Ст. 288 (ціна 2.50 дол.).
27. *-ІЛЮСТРОВАННИЙ КАЛЕНДАР "ПРОСВІТИ" на рік 1964*. Зредагував Гр. Голіян. Обкладинка В. Каплуна. Накладом Українського Т-ва "Просвіта" в Аргентині. Буенос-Айрес, 1964. Ст. 160. (Річник 29.)
28. Яковлів, Андрій: *ОСНОВИ КОНСТИТУЦІЇ У. Н. Р.* Студійно-наукові матеріали. 2-е видання. Укр. В-во ГОВЕРЛЯ, Нью Йорк, 1964. Ст. 64, (ціна 75 с.).

*****
 КОЖНЕ ВИДАННЯ, ЩО ЙОГО ОДЕРЖУЄМО - ВПИСУЄМО В "БІ БЛОС" ЯК НОВУ ПОЯВУ
 *****

Видання

(Д О П О В Н Е Н Н Я з а 1 9 6 3.).

90. Рудницький, Антін: *УКРАЇНСЬКА МУЗИКА. Історично-критичний огляд. В-о "Дніпрова Хвиля", Мюнхен, 1963. Обкладинка Святослава Гординського Ст. 406±2 неп.*
91. Гладун, Іван: *В СІТЯХ МІЖНАРОДНИХ ЗМОВНИКІВ. Крайова Управа Спілки Визволення України в Канаді. Торонто, Канада, 1963. Ст. 32.*
92. Вишнівський, О. Ген.: *ТРАГЕДІЯ З-ПІ ДИВІЗІЇ АРМІЇ УНР. Відбитка з журналу "Вільна Україна" ч. 39, 1963. Мюнхен-Дтройт, 1963. Ст. 19.*
93. Лисий, Володимир: *ДЕРЖАВНИЙ СТАТУС УСРС В 1917-1923 РОКАХ. Відбитка з журналу "Вільна Україна", чч. 38, 39, 40. Українська Вільна Громада Америки. Мюнхен-Нью-Йорк, 1963. Ст. 47: 1 неп.*
94. Зореслав: *З Р А Н Н І Х В Е С Е Н (Вибране). Накладом "Карпатського Союзу". Нью-Йорк, 1963. Ст. 113±3 непаг.*
95. Українка, Леся: *Л І С О В А П І С Н Я. (Драма-феєрія в трьох діях). Українське Видавництво "Говерля", Нью-Йорк, 1963 Ст. 68. Ціна 1.*
96. Стахів, Матвій, Д-р: *УКРАЇНА В ДОБІ ДИРЕКТОРІЇ УНР. Том 1. Власними силами. Наукове Товариство ім. Шевченка. Бібліотека Українознавства том 10. (Друковано в Торонто, Канада, друкарня "Київ". УН-ІБ в Скрантоні, Па, 1963., Ст. 272.*
Детто: Том 2. Україна між двома силами. Стфін 248.
Детто: Том 3. Україна між двома силами. Сторін 276. (Ілюстр. Видання).
97. *V. C A P T I V E N A T I O N S in the USSR. Munich, 1963. p 111 (with Maps).*
98. Чикаленко, Левко: *УРИВКИ ЗІ СПОГАДІВ З РОКІВ 1919-1920. В-о Наша Батьківщина, Нью-Йорк, 1963, ст. 166±7±4,*
99. *Shevelov, George; THE SYNTAX OF MODERN LITERARY UKRAINIAN. The Simple Sentence, by... The Hague. Mouton & Co, 1963, pp. 319 \$11.-*
100. Струтинська, Марія: *ПСМИЛКА ДОКТОРА ВАРЕЦЬКОГО*
100. Шевчук, Тарас: *Т В О Р И Том XI, Шевченк-маляр, гравер і скульптор. Праці Д. Антоновича і Павла Зайцева. З передмовою Богдана Кравцева. В-во М. Дениска, Чикаго, 1963, стор. 352±62 стор. і ілюстр.*
101. *-БЕЗСМЕРТНІ-* збірник спогадів про М. Зерова, П. Филиповича і М. Драй-Хмару, редакція текстів та примітки М. Ореста з передмовою Івана Кошелівця. Інститут Літератури ім. Михайла Ореста, Мюнхен 1963, обкладинка Я. Гніздовського, сторін 331.

П Е Р І О Д И К И

- К И Ї В*, журнал літератури, науки, мистецтва, критики і суспільного життя. Січень-лютий, 1964, ч. 1. Ст. 40. Редагує і видає д-р Б. Романенчук. (двомісячно). Філадельфія, Па.
- ВИЗВОЛЬНИЙ ШЛЯХ*, суспільно-політичний і науковолітературний місячник Кн. 4/194. Березень, 1964. Річник XI (XVII). Видає "Українська В-ча С-ка, Лондон, Головний редактор Г. Дрбат.
- ГОЛОС ХРИСТА ЧОЛОВІ КОЛЮБЦЯ. місячник, Рік XVII ч. 1-2 (121) Дювен, Бельгія, 1964, ст. 207-230.*

МАЛИЙ СЕМІНАРИСТ журнал Малої Семінарії в Римі. Ч. 8. Рік 1963. Видає Мала Семінарія в Римі (Ватикан Місто), ст. 20 (ілюстроване видання).

СИМОН ПЕТЛЮРА
1926 - 1964

„Як будете в церкві на 12 євангеліях, слухайте Слово Боже про Страсті Христові, — як будуть носити святу Пшаницю довкола Церкви, — як співатимуть радісне „ХРИСТОС ВОСКРЕС“, — згадайте про мучеників України.

Згадайте про всіх, кого розстріляли більшовики; згадайте й про тих, хто зі зброєю в руках боронив нашу Рідну Землю від московських катів й своїх юд-запродавців; згадайте й помоліться за них!”

Симон Петлюра.

ВОСКРЕСНЕСЬ!

Воскреснеш в ліпоті та слезі,
І під твої скоряться нозі,
Покірні у ової знемозі,
Всі супостати та лукаві —
Твої кати криваві.
З твого гордого коліна
Зросте племя нових Самсонів,
Що повалить стовпи кордонів —
І викотиться мов лявіна
З тюрми вільна Україна.
Немов орля оновишся весною.
Збереш синів під прапор рідний,
І як хазяїн чесний, гідний,
Даси всещедрою рукою.
Європі дар спокою.
І в мирі будеш споживати
Солодкі плоти твого поту
Й не знатимеш журби-турботи.
Медами буде налувати
Тебе країна-мати.
І не дозволиш торгувати
Грабіжникам твоім потомством!
Спалиш Содому з віроломством —
І вражені мечем відплати
Зіслизнуть супостати.
Й будеш пишатися, Народе,
Як цар у колі слуг покірних
Гісопом вмитий мук незмірних
Ясніти будеш сяйвом вроди
Од роду та до роду.
Воскреснеш, скований Титане,
Як встав з утроби жита Йона!
І зіллям рідного Сіону,
Де храм твоєї слави стане,
Сцілиш жагучі рани!

П. Карманський.

ДЕНЬ МАТЕРІ

Гей, заграйте гори, зашуміть діброви,
Приберіться ниви красно та багато, —
Зажурчіть потоки, заведіть розмови
Про святочну днину, про велике свято!

Заспівайте згучно в тихім гаю, птиці,
Гомоніть з вітрами, полеві квіти,
Задзвоніть дзвіночки, рожі, всі косиці,
Заспівайте хором, українські діти!

А кому-ж то грати та кому співати?
Знав се діточе чистеє серденько:
Нино твоє свято, наша рідна мати,
Будь благословенна, українська ненько.

Ти себе жертвуєш, повная любови,
Для дочки, для сина, рідної дитини,

Не жалієш сили, труду ані крові,
Будь благословенна нинішньої днини.

Що тобі принести за твою посвяту —
В день і в довгу нічку, як в зимі так в літі?
Наше юне серце ти прийми в заплату,
Будь благословенна між усіми в світі!

Відітхни хоч нині разом з діточками,
Завтра ждуть на тебе знов новії труди;
Своїм святом нині веселися з нами,
Будь благословенна у діточій груді.

І прийми в сю днину щирії привіти:
Най Бог дасть потихи з нас тобі діждати,
Най тобі й Україні служать твої діти,
Будь благословенна, українська мати!

Юра Шкрумеляк.

МІСЯЦЮ КНЯЗЮ

Ноктюрн

Слова І. ФРАНКА

Музика М. ЛИСЕНКА

Andante moderato

Ф-п

p

rosso marc.

Місяцю-кня - зю! Нічко-ю тем - но-ю

p

p sforz.

ти_хо пливеш ти стежкой та_єм - но - ю...

УКРАЇНСЬКЕ ВИДАВНИЦТВО "ГОВЕРЛЯ"
НЮ ЙОРК - ЗДА
1964

p poco mosso, flebile *con anima*

Ніж_но хлю_почеться воз - душ_не мо_ре, так в нім і хочеться

p

poco rall. espress. *non p a tempo*

зми́ть з серця го - ре. Місяцю_кня - зю!

poco rall. *a tempo p*

poco rall.

Ти чарів_ниченьку, смуток на тво - йо - му яс_но_му ли_ченьку.

poco rall.

cresc. più mosso

Із не-бо-звізд-но-ї стеж-ки по-гід-но-ї важ-ко глядіть то-бі

cresc. più mosso

poco rall.

rall.

в мо-ре бездон-не, в людськості бід-но-ї го-ре без-сон-не...

poco rall. *rall.*

Sostenuto

Мі-ся-цю-кня - зю! В пі-тьмі бу-ду-що-го, вид-но, шу-ка - еш

f

cresc. *f*

зілля цілющого, зілля, що лиш цвіте 3-за

dim. *p*

райських меж... Ох, іколи ж ти те зілля знайдеш?

dim. *p* *dim.*

Adagio

pp *poco rall. smorz.*

(ДОКУМЕНТ ЧАБУ)

КОМІТЕТ ПАМ'ЯТНИКА ШЕВЧЕНКОВІ У СПРАВІ ЗВЕРНЕННЯ ДІЯЧІВ КУЛЬТУРИ ПІДСОВЕТСЬКОЇ УКРАЇНИ

Під заголовком „Великому Кобзареві — гідну пошану” появилось у квітській „Літературній Україні” з 29-го листопада 1963 року „Слово до українців, до української громади в США, до „Комітету пам'ятника Т. Г. Шевченку”. Це „слово” підписали 34 „діячі культури України”. Змінений дещо текст цього „слова” розіслав 27-го грудня 1963-го року пресовий відділ совєтської амбасади у Вашингтоні до українських часописів в Америці в українській, а до англомовних в англійській мовах, доказуючи тим безсумнівно свій посередній зв'язок із цією акцією.

Зміст цього звернення обміркувала Управа пам'ятника Шевченкові на пленарній нараді 7-го березня 1964-го року й однодушно висловила про нього такий свій погляд:

У „слові” мова про бажання підписаних під ним осіб взяти участь у відкритті пам'ятника Т. Шевченкові у Вашингтоні та привезти священну землю з могили Т. Шевченка в Каневі. Це бажання можна б тільки привітати, якщо воно випливало б з глибокого самотимелту, що його повинен мати кожний українець до великого Шевченка.

Але щирість цього бажання заперечена підкресленням у „слові”, що тільки „завдяки піклуванню комуністичної партії, завдяки торжеству лєнінських ідей дружби народів, література і мистецька спадщина Т. Г. Шевченка за роки радянської влади набула всенародного поширення і стала дороговціним скарбом всієї світової культури”. У зв'язку з тим автори „слова” роблять усім нам таке важливе визнання про свою батьківщину: „Виражаючи прагнення всіх радянських народів віддати належне великому Кобзареві, уряд Радянських Соціалістичних Республік вирішив спонсирувати в столиці нашої Батьківщини Москві (підкреслення наше) пам'ятник Т. Г. Шевченку, який буде відкрито в дні святкування 150-ї річ-

иці з дня народження Кобзаря”.

У цьому виразно видно руку комуністичної партії ССРСР при писанню „слова”, а то тим більше, що деякі з підписаних належать до провідних діячів цієї партії і займали або займають високі урядові становища.

Автори „слова” називають Москву столицею України, що є голосним запереченням заповітів і цілої творчості Шевченка. Комуністи твердять перед світом, що Україна в системі Совєтського Союзу є самостійною державою. Коли так, то батьківщиною всіх підписаних під „словом” осіб бодай з назви повинна бути Україна.

Загально відомо, що ця комуністична партія завоювала вільну Україну збройним насильством. Вона ж перетворила її у найбільш висискувану колонію Москви. Це ж та сама партія, що знищила кругло 10 000 000 українців розстрілами, в'язненням їх у смертельних таборах примусової праці й урядово організованим голодом в Україні. Це та партія, яка знищила фізично великі сотні українських учених, письменників і зокрема поетів, висококваліфікованих фахівців, педагогів і духовенства, справжніх творців української національної культури, продовжуючи це духове і фізичне народобивство аж до наших днів. Ось „заслуги” цієї „ліквувальної” комуністичної партії для українського народу. Немає сумніву, що й сам національний революціонер Т. Шевченко впав би жертвою терору цієї більшовицької партії, якщо б жив і діяв під її диктатурою.

Та ж партія опублікувала це „слово” саме в той час, коли одна група американців вела кампанію проти пам'ятника Шевченкові, використовуючи для цього ідентичні з наведеними у „слові” твердження совєтського ставлення в Об'єднаних Націях про відношення комуністичної партії до Т. Шевченка та його

творчості. Ця партія у своїх виданнях фальшує твори Т. Шевченка і намагається представити його своїм бардом та візіонером її кривавої диктатури.

Направду ж Т. Шевченко не потребує ніяких ні партійних ні групових інтерпретаторів та коментаторів. За нього говорить його нефальшована творчість. Всі його твори ми розуміємо і відчувасмо так, як цільний український нарід. Шевченко і його твори були відомі і шановані в нашому народі та в культурному світі далеко перед тим, заки його почала фальшиво інтерпретувати московська комуністична партія.

У 1857-му році Т. Шевченко в своїй поезії „Юродивий” писав: „Коли ми діждемося Вашингтона з новим і праведним законом?” та вірить, що „діждемося таки колись”. Московщини Т. Шевченко не любив і назвав її у вступному слові до другого видання свого „Кобзаря” „мачухою не потрібною”.

Нема сумніву, що у відкриттю пам'ятника Т. Шевченкові у Вашингтоні візьмуть участь усі ті, які за Т. Шевченком вірять у той „праведний закон”, себто закон демократичної свободи громадян разом із волею слова та сумління у незалежних національних державах.

З уваги на сказане Комітет пам'ятника Шевченкові уважає, що прийняття з ласки чи з рук репрезентантів окупаційного совєтського режиму в Україні справді священної землі з могили Т. Шевченка було б профанацією тієї землі, а запрошення їх до участі у відкритті пам'ятника Шевченкові у Вашингтоні було б зневагою пам'яті великого Кобзаря України та вселюдського співця волі і справедливості.

У березні 1964 року
Управа Комітету
Пам'ятника Шевченкові

(ДОКУМЕНТ ЧАСУ)

ВІДПОВІДЬ ДІЯЧАМ КУЛЬТУРИ ПІДСОВЕТСЬКОЇ УКРАЇНИ ВІД ДІЯЧІВ УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ В АМЕРИЦІ Й КАНАДІ

Дорогі земляки!

Вашого листа до українців, до української громади в ЗДА, до Комітету пам'ятника Т. Г. Шевченкові у Вашингтоні, ми прочитали з великою увагою.

Прочитали з великою увагою поперше тому, що його підписали здебільшого шановані нами старші й молодші творці й діячі української науки, літератури й мистецтва, а подруге ще й тому, що це вперше за двадцять років, після вимушеного нашого великого ісходу з рідного краю, ви знайшли змогу промовити до нас, як до синів одного народу.

Нам було приємно прочитати, що ви позитивно оцінили зусилля нашої громади в ЗДА збудувати власними силами пам'ятник великому поетові українського народу в столиці З'єдинених Держав Америки — Вашингтоні. З зацікавленням прочитали ми, що ви були б раді прихати до нас і взяти участь в урочистому відкритті пам'ятника Шевченкові. Вияв такого вашого бажання ще раз показує, яку могутню силу має слово нашого національного генія, коли воно отакує єдине всіх українців. Відкриття пам'ятника Шевченкові у Вашингтоні — це таке велике свято українського народу, що взяти в ньому участь — то честь і право всіх українців, де б вони не перебували. Ми сподіваємося, що Ваше бажання настільки ширше й активне, що Вам пощастить перебороти всі перешкоди й прихати на це наше свято.

Ми поділяємо Ваші думки, що ім'я поета України Тараса Шевченка, великого гуманіста, визначника правди і всебічної свободи всіх поневолених, заслужено стоїть серед найсвітліших імен людства. Ви слушно кажете, що Шевченко був великим українським патріотом, вірним сином свого народу і що одночасно він з глибокою пошаною ставився до інших народів. Поважати і любити інші народи може по-справжньому тільки той, хто поважає й любить свій народ. А Шевченко не тільки любив Україну, свій поневолений народ, а й боровся за його права, не побоявшись в'язниці, каторги й досмертного вигнання з рідного краю. І що найважливіше, — страждав і боровся Шевченко не за якусь там абстрактну Україну, не за саму лише назву її, не за куце

право раба говорити своєю мовою і співати своїх пісень, а за велику, справді вільну й незалежну Україну, де справжнім господарем і сувереном був би сам український народ. Це універсальна, велика, вселюдська ідея свободи, що, як ви правдиво пишете, близька й зрозуміла всім поневоленим народам світу; а ми сконкретизуємо — починаючи від усіх народів російської імперії, що тепер зветься ССРС, до найменших народів

Африки й Азії, які сьогодні прокидаються в своїй національній свідомості й, прискореним темпом, навіть випереджаючи Україну, здобувають свою державну незалежність. За цю універсальну ідею всебічної свободи народів, за справжній патріотизм та за зразково гідну пошану до всіх народів світу ми й шануємо нашого Кобзаря.

Шевченко мріяв, пишете ви, „щоб усі слов'яни стали добрими братами“. Це, додамо ми, не тільки мрія, це — мета й пекуча потреба рівности й дружби між народами. Вона була виплекана в колі найближчих друзів і однодумців Шевченка — у Кирило-Методіївському Братстві. Саме їх політичний маніфест — „Книга Вітій українського народу“ — та інші програмові документи стверджували більше як сто літ тому, що „Україна буде Річчю Посполитою“, невіддільною, рівною серед рівних, вільною серед вільних, де не буде ані „старших“, ані „молодших“, ані „великих“, ані „малих“. Таку ідею справжнього інтернаціоналізму, ідею справжньої дружби між вільними і рівноправними народами заповів усім своїм нащадкам, а серед них і вам з нами, Тарас Шевченко. Ви пригадуєте слова Шевченка:

І чужому навчається,
Й свого не цурається.

Ми приймаємо цю пригадку й при тому кажемо вам: пам'ятаємо, повторюємо й навчасно своїх дітей. І пам'ятаємо не тільки ці два рядки, а всю цілість ідеї — заповіту Шевченкового „Послання“. Живемо серед великого англословного моря. Та коли б ви відвідали наші численні товариства, клуби, школи, юнацькі організації, наші наукові установи, літературно-мистецькі вечори, малярські виставки, т-ва українських лікарів, інженерів, професорів

Америки й Канади, або ще показовіше — збори наших робітничих, фермерських, кооперативних організацій, чи наші численні церкви, — ви скрізь почули б українську мову.

Та нам би хотілось почути, як там у вас, на українській державній території, серед українського мовного моря, виконуються цей заповіт Шевченка?

Поза цим, ваш лист має ряд тривожних, суперечливих і просто з арсеналу холодної війни запозичених фраз і тверджень. Та ми не будемо їх коментувати. Обійдемо зовсім мовчанням суперечне з тоном вашого листа вступне слово від редакції „Літературної України“. Натомість зупинимось ще на деяких важливих питаннях.

Наш „Древній і вічно юний Київ“ ви скромно називаєте лише „столицею нашої республіки“, а Москву — „столицею нашої Батьківщини“ (з великої літери!). Цей пасаж викликає у нас цілу гаму гірких думок.

Та не будемо їх висловлювати. Ми тільки запитасмо: неже кривава інквізиція Сталіна, вибачте — „доба культу особи“ — так безнадійно позначилася на свідомості навіть діячів культури Української РСР? Неже доречно було б тут пригадати, як ставився Шевченко до всіх рабів і „дядьків отечества чужого“, до всілякого „варшавського сміття“ й „грязі Москви“, до всіх тих перевертнів, що допомагають „москалеві господарювати та з матері полатану сорочку знімати“?!

Теза — „Москва, столиця нашої Батьківщини“ — тісно в'яжеться з програмою партії, що була ухвалена XXII З'їздом КП РС. Ця програма, як відомо, запланувала „стирнання національних відмінностей“ за утопічною аналогією з „стирнанням класових граней“. Думаємо також про одверто проклямане і здійснюване вимішування населення та наукових, технічних, господарчих, культурних і громадсько-адміністративних кадрів по всіх республіках. Думаємо про русифікацію шкіл, та про урядове проголошення російської мови „другою рідною мовою“ неросійських народів СРСР. Думаємо про вирок смерті неросійським народам, як націям. Нова програма русифікації всіх націй РСР проводиться в життя з холодною послідовністю, про що свідчать постійно численні матеріали в самій радянській пресі. Мимоволі спадає на думку, що крім обіжника Валусва 1863 року й „Емського указу“ 1876 року та генциду 1930-их років — історія ще не знала такого цинічного антитеатральського курсу умиртвення поневолених народів, як націй.

Ми живемо далеко від рідної землі. Нам трудно бачити в повному обсязі, як директиви XXII З'їзду КПРС про „зближення націй“ відбилися у щоденному житті нашого народу. Але коли навіть у такому листі до українців, що „лоза вітчизною суцї“ ви змушені були назвати Москву „столицею нашої Батьківщини“, коли ми з радянської преси довідусьмося про гальмування згори поширювання української радянської книжки й преси на користь російської, про брак українських підручників та викладачів українською мовою для технічних наук, про русифікацію театрів і журналів у центрі українського Донбасу, про зарахування Олександра Довженка до російської кінокультури (див. „Театральную Энциклопедию“, 1963) та експорт його творів за кордон, як російського кінорежисера і письменника — і безліч подібних фактів — то нам видається, що все це наслідки звичайного російського великодержавного шовінізму, розпаношеного й коронованого новою програмою КПРС.

Нотусемо це все з свідомістю нашої великої спільної трагедії, а не для того, щоб вас особисто в чомусь обвинувачувати. Ді-

Знаючи з вами тою тяжкою тривогою за долю нашого народу, яка огортає нас тут і не дає спокою. Нам хотілось би думати, що ваш лист може означати початок кінця тієї політики, що під фірмою „дружби народів“ тотально заперечує природні права неросійських націй на державну незалежність та в основі руйнує ґрунт для справжньої дружби народів.

В цих умовах ще сильніше і актуальніше звучать заповіді Шевченка. Ті заповіді владно вимагають здійснення їх!

То хай же, — повторимо ми ваші побажання, — Шевченківські роковини стануть днями поширення і здійснення — додамо від себе — величних, але ніким не спотворених, ідеалів Поета. Хай воля сприяють зміцненню культурних, а ми б ще добажали: і дипломатичних, і торговельних зв'язків різних народів з Україною, як державою суверенною, без чужих наглядців. Хай же стають ці Шевченківські роковини початком нагого з вами, культурними діячами України, ближчого взаєморозуміння. Нехай же упаде назавжди залізна завеса!

Щиро кажемо вам: ми радо б з вами зустрілися і поговорили. Просто, безпосередньо, як люди з людьми, у звичайних, без офіційних формальностей, зустрічах і розмовах діячі культури легше могли б зрозуміти одні одних. Аджеж ми, як і ви, любимо й шануємо нашого безсмертного Кобзаря. Ми, як і ви, працюємо мірою всіх наших сил на добро й розвиток культури й науки нашої нації. Ми так, як і ви, хотіли б бачити цілий світ остаточно звільненим, як ви влучно пишете, „від усякої тиранії й імперіялізмів всіх мастей“. Ми так, як і ви, не хочемо нової світової війни, не хочемо бачити над Україною й людством смертоносних свічок термоядерних бомб. Ми, як напевно ви, хотіли б дожити до здійснення Шевченкових ідеалів свободи й любови, коли справді такі нарешті

... на оновленій землі
Врага не буде, супостата,
А буде син, і буде мати,
І будуть люди на землі!

Петро Андрусів
Василь Барка
Іван Бакало
Олеся Біланюк
Євген Влакитякий
Даніял Богачевський
Богдан Войчук
Василь Витвицький
Анатоль Гак
Микола Гайдак
Анатоль Галан
Василь Гайдарівський
Йосип Гіряк
Петро Голубенко
Севеодол Голубиничий
Святослав Гордійський
Дам'ян Горнякевич
Василь І. Гришко
Нестор Городовенко
Яків Гурський
Докія Гуренна
Любослав Гуцалюк
Олімпія Добровольська
Ілля Деменко
Людімила Деменко
Роман Лыницький
Іван Кейван
Григорій Китаистий
Олеся Кобець
Патріція Килина
Едвард Козак
Ісидора Косач-Борисова

Григорій Костюк
Гаяна Кузьміна - Шерей
Роман Купчинський
Юрій Лавриненко
Зіновій Лисяк
Леонид Ляман
Іван Лисяк - Рудняцький
Оксана Лятуринська
Василь Маркусь
Петро Мегик
Михайло Міщенко
Олександр Неприцький-Грановський
Володимир Петришин
Леонид Полтава
Степан Процюк
Володимир Радзикович
Валеріян Рувачський
Богдан Рубчак
Улас Самчук
Дмитро Соловей
Юрій Стефаник
Остап Тарнавський
Кость Туркало
Юрій Тарнавський
Левко Чикаленко
Микола Шлемкевич
Григорій Ялович
Яр Славутич
Василь Софронів-Левицький
Роман Осипчук

(ДОКУМЕНТ НОВОЇ "КОЧУБЕЇ ВДИНИ")

В Українській Студентській Громаді в Ньюарку відбувся оспорюваний виступ совєтського представника в ОН, Юрія Кочубея

Ньюарк. — Українська Студентська Громада при стейтовому університеті Рутгерса в цьому місті була в середу, 8-го квітня, форумом для завзято оспорюваного виступу другого секретаря постійної місії т. зв. Української Совєтської Соціалістичної Республіки в Об'єднаних Націях, Юрія Кочубея, з доповіддю про „ролю України в Совєтському Союзі“. Ініціативу на це запрошення мала вийти від голови Громади, студента Андрійка Шуля, і її апробував університетський дорадник цієї Громади, асистент професора історії на згаданому університеті, д-р Тарас Гунчак. Згідно з інформаціями, ініціатори цього виступу керувались радше прикметною для молоді сенсаційністю, а не будь-якими політичними цілями чи задумами. Коли ж рознеслася вістка про це запрошення, воно стало предметом гострих суперечностей, як між самими студентами, так і в громаді.

Доповідача, Юрія Кочубея, представив проф. Гунчак, який був модератором доповіді, інформуючи, що доповідач с українцем, народжений в Полтаві, закінчив київський державний університет і тепер сповняє функцію другого секретаря постійного представництва УССР в Об'єднаних Націях.

Відносно молодий — мабуть не більше 30 років — доповідач прочитав досить поправною англійською мовою приготовану доповідь про положення т. в. Української Совєтської Соціалістичної Республіки як складової частини

публіки як складової частини Совєтського Союзу в правному, економічному й політичному аспектах, цитуючи совєтські статистичні дані: про величину її території, кількість населення, природні багатства, виробничий стан, торгівлю тощо. В дальшому доповідач говорив про історію створення тієї „республіки“, її адміністративний устрій, ролю в міжнародній політиці та вклад в розбудову „нашої батьківщини“, себто Совєтського Союзу, і про „бажання“ українського народу з його „урядом“ на чолі прямувати до здійснення ідеалів Маркса-Леніна в побудові комунізму та „безкласового суспільства“ в Совєтському Союзі і в світі, придержуючись політики „мирного співіснування“ та „змагаючи до миру шляхом загального розбробнення“. В легальному аспекті — твердив доповідач — Українська ССР с „рівною між рівними“, тобто „не цілком незалежною державою“, але складовою частиною „сімі народів“, маючи, мовляв, рівні права з усіма іншими совєтськими республіками. Доповідач твердив, що хоч Україна займає передове місце щодо економічного вкладу в розвиток Совєтського Союзу, то це не дає їй будь-яких політично-правних прерогатив у порівнянні з іншими „республіками“. Він багато говорив про „розвиток“ в економічній, технологічній, культурній та інших ділянках, подаючи статистичні дані з продукції сталі, заліза, вугілля і т.п.

ВІД РЕДАКЦІЇ:

Повище ми помістили частину опису про "виступ" Ю. Кочубея, бо хочемо, щоб і це заголосало в нас на пам'ятку майбутнім поколінням, щоб вони мали бодай маленький образ із того жалкого московського настулу на душу української людини вже й навіть на еміграції! "Новою Кочубеївщиною" назвали ми це трунівство!

Справді "важко впасти у кайдани, умирати в неволі та ще гірше спати, спати і спати на волі, і не кинуть сліду ніякого..." - жалієся колись Т Шевченко. Тож "кочубеї" і їхні мерзеньні безголовки - оставляють слід... та ще й який!... (Тис і документи часу... взяли ми із "Свободи" від 10.4.1964 р.)

Вільям Шекспір. Народився 23 квітня 1564 р. — Помер 23 квітня 1616 р.

Таємничий напис на надгробнім камені

Похоронено В. Шекспіра у великій церкві в Стретфордї, де на надгробній плиті, між іншими написами, є й такий короткий віршований напис:

"Good friend, for Jesus' sake
 [forbear
 To dig the dust inclosed here:
 Blest be the man that spares
 [these stones,
 And curst be he that moves my
 [bones."

У вільному перекладі відомого українського канадійського поета О. Іваха, цей напис звучить:

Ні, любий друже, не берись
 Добути прах цей з-під землі!
 Не руш каміння, друже, тут!
 Проклят, хто рушить кості ці!

В 1741 році у Вестмінстерському абатстві поставлено йому пам'ятник.

В. Шекспір

Гамлет

(Славний монолог принца Гамлета з третьої дії трагедії В. Шекспіра в перекладі П. Куліша. Про цю трагедію у вступі до її перекладу доконаного П. Кулішем, Іван Франко писав між іншим так: „Гамлет” уважається справедливо найгеніальнішим твором Шекспіра. В фігурі данського королевича можна бачити найкращий поетичний візерунок душі самого поета... „Гамлет” є не тільки найбільш особистою, але також найбільше філософічною драмою Шекспіра. Герой трагедії — мислитель, а події трагедії попирають його думку до розбирання найважливіших, найтяжчих питань про ціль існування, про вартість життя, про природу етичних понять і соціального ладу”.

Існує кілька перекладів цієї Шекспірової трагедії на українську мову, а саме Павлина Свенціцького, М. Старицького, П. Куліша, М. Рудницького, В. Вера. Перша вистава „Гамлета” на українській сцені відбулась у Львові 23 вересня 1943 року. Виставу ставив Юсип Гірняк, в головній ролі виступав В. Блавацький, переклад М. Рудницького)

Чи бути, чи не бути, от питання!
 Що благородніше в душі: терпіти
 Праці й стріли злющої Фортуни,
 Чи збунтуватись против моря туч
 І бунтуванням ім кінець зробити?
 Умерти, се заснути, більш нічого,
 І сном своїм сказати: ми кінчаєм
 Всі муки серця й тисячу природніх
 Тортур, що ми внаслідували тілом.
 Сього кінця жадати нам — побожно.
 Умерти, се заснути; а може,
 Сни бачити? ... Оттут-то й є перепин
 У сні чи в смерті що-то буде снитись,
 Як струснемо земні тривоги з себе?
 От що нас зупиняє. От увага,
 Що робить довгими нещастя житні.
 Бо хто б схотів весь вік терпіти муки
 І насміхи, гнет сильних і знущання
 Гордині, біль одіхнутого серця,
 Загайливість закону, підлість суддів
 І ту зневагу, що заслуга мовчки
 Приймає від нікчемних,
 Коли б міг сам, одним штихом кинджала
 Від усього цього спастися? Хто би
 Ніс той тягар, стогнав і прів під тиском
 Життя, як би не страх чогось по смерті?
 Як би не той нещасний край, з котрого
 Ще не вертав ніхто, мутив нам волю?
 То й радше зносим біди ті, що маєм,
 Аніж тікати до інших нам незнаних.
 От так то совість трусами нас робить,
 І так природній румянець відваги
 Вкриваєсь блідним покостом задуми,
 І замисли могутні так важкі
 Від погляду сего звертають на бік
 І тратять назву діл. Та годі! Бач,
 Офелія вродлива! Німфо, помяни
 В твоїх молитвах всі гріхи мої!

ШЕВЧЕНКО ЗАХОПЛЮВАВСЯ ШЕКСПІРІВСЬКИМИ ДРАМАМИ

Із споминів Катерини Федорівни Толстої, замужньої Юнге, дочки президента Академії Мистецтв у Петербурзі знаємо, що Шевченко захоплювався такими драмами Шекспіра як „Отелло” і „Король Лір”.

В тих драмах виступав славний в тому часі американський негр-тясський актор Айра-Фредерік Олдрідж. Його гру Т. Шевченко подивляв і став його приятелем. Олдрідж теж дуже полюбив Шевченка й коли він побачив у учня Шевченка білорусина Мікешина портрет Шевченка, випросив його у Мікешина і вивіз його з собою. Що з тим портретом сталося досі невідомо.

3 рук до рук!

3 гами до гами!

СЛУХАЙТЕ ВСІ УКРАЇНСЬКУ РАДІО-ПРОГРАМУ В НЬО ЙОРКУ ТА ОКОЛИЦІ!

"ГОДИНА УКРАЇНСЬКИХ МЕЛОДІЙ"

Станція *W.E.V.D..

Шо суботи 8:15-8:45 рано

Хвилі: 1330- А.М.

Шо неділі 10:30-11-ї вечер

та 97,9- F.M..

Telephone GR5-0470

"ГОДИНА УКРАЇНСЬКИХ МЕЛОДІЙ" — це та сама Українська Радіо програма, що її, на протязі 12 років провадив П. Роман Маринювич!

Від дня 1. лютого 1964 року цю саму ГОДИНУ УКРАЇНСЬКИХ МЕЛОДІЙ провадить безпереривно д-р Микола Сидор-Чарторийський, власник відомого В-ва і Книгарні "ГОВЕРЛЯ" при 238 E. 6 вул. в Нью Йорку (ріг 6-ї в. і 2-ї евні).

Ця Українська Радіо програма є так оформлена, що вона, на правду дає кожному слухачеві дуже багато духової насолоди та користей, бо вона:

- а) відзначає всі історичні події з минулого України!
- б) відзначає всі важливіші дані подій тижня, пригадуючи, що треба!
- в) дає по етері добірну українську музику для дугової розваги!
- г) дає відомості про своїх "спонзорів" і їх оголошує,
- д) дає дуже корисні й науково-педагогічні лекції для батьків та виховників, як краще тут виховувати наших діточок!
- е) подає також КУТОК ГУМОРУ, розваг, усмішок, тощо,
- ж) подає об'єктивний КОМЕНТАР політичних подій та найновіших вісток у світі, та відомості з нашого життя в світі!
- з) подає відомості про Український СПОРТ, спортові ігри-змаги та їхні висліди!

МИ ХОЧЕМО СЛУЖИТИ Ї ВАМ! Допоможіть нам сповняти ті завдання при помчі живого слова в етері ще краще! Хай українське вільне слово слухають ВСІ! Пам'ятайте, що засяг наших радіомовлень є великий і широкий, бо напр. на ультра коротких хвилях 97,9 F.M. можна слухати навіть з Канади й поза ЗДА!

ВИ МОЖЕТЕ НАМ ДОПОМОГТИ, ЯКЩО:

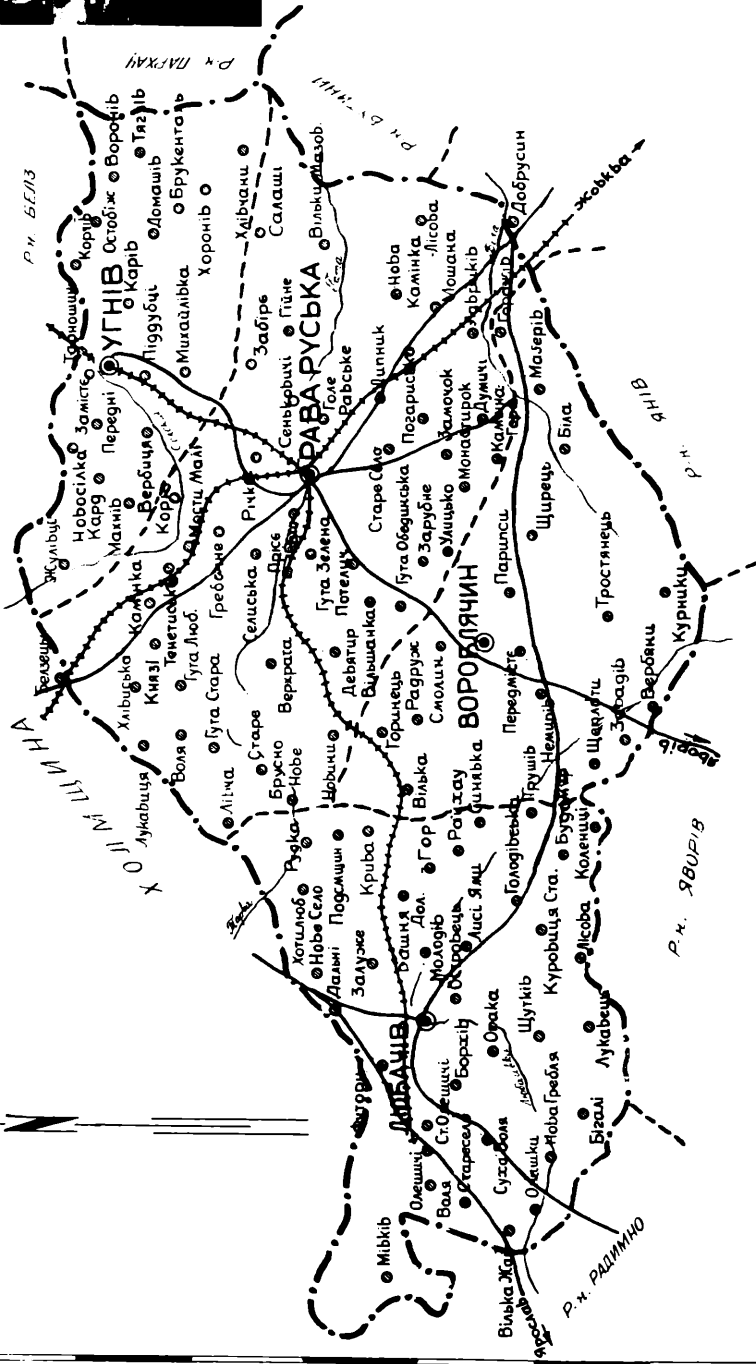
1. будете нас слухати й подаватимете всі свої завваги і побажання та ширитимете добру славу про нашу Українську Радіо програму та піддержуватимете нас морально і матеріально!
2. якщо будете в нас оголошувати всі події з родинного життя і побуту, як весілля, народини, імянини, ювілеї шкільців, річниці організацій, чи товариств, як забави, пікніки, товариські зустрічі; та
3. якщо Ви подаватимете по радіо всі привіти для рідних, знайомих, побажання успіху, гратуляції та події відмічуватимете через нашу Українську Радіо програму!
4. якщо Ви оподаткуете себе добровільно і на правду перешлете на піддержку нашої програми своє шедру лепту, хоч би на закуп нових та гарних пластинок і фонографа для записування на ленті важливих подій, яких нам треба для поширення і удосконалення програми!!!!
5. якщо Ви всі Шановні Слухачі будете відвідувати ГСВЕРЛЮ і купляти там книжки, казки, мапи, пластинки, образи, картки, календарі й інше потрібне для Вас і для дітей - то тим теж спричинюватимете покращання нашої радіо програми - а за все ВАМ від нас найщиріша подяка!

Д-р Микола і Богданна Сидор-Чарторийські
з діточками: Єлисаветою, Святославом і
Богданом-Михолою ("спікерами")

UKRAINIAN RADIO
cond. by D. Sidor-Chartorij
238 E. 6th St., N.Y.C. 10014
TEL. GR 5-0470

Молоцький Інспектор с.п.
Михайло Смильк
18.10.1907
18.11.1960

ПОЯСНЕННЯ

- Залізна оро-лік
- Зранція Округа
- Зранцій районч
- Битий шлях
- Ріка

МАПА
ОКРУГИ РАВИ РУСЬКОЇ
ЗАХІДНЯ УКРАЇНА

З означенням терену діяльності 4-ох Районкових Молочарень
Молоцького інспектора с.п. Михайла Смильки
з осідком Рава Руська
(Стан на 1941 - 1944 роки.)

МІРНИЙ 0 5 10 15 20 км.

Малу цю вдавав "Зурток Б. Маслосоюзників"
ім. Анґра Палія в Едмонтоні, А.А.Берта, Канада,
далі відзначена третейої річної смерті.
Молоцького інспектора с.п. Михайла Смильки
р.п. Дулі. Імж. Сосн. Мазурек